

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת משפטים - שקלים

תשפ"א

מאמר "ודלת ראשך כארגמן"

עבודת בני ישראל בדורות אחרונים עושה נחת רוח אצל השי"ת יותר מהדורות הראשונים

כגדר עבודת בעלי תשובה שעושה נחת רוח אצל השי"ת יותר מעבודת צדיקים גמורים

א

בפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, וברש"י כתב: "ואלה המשפטים, כל מקום שנא' אלה פסל את הראשונים ואלה מוסיף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המקדש (ס"א המזבח):

ובפשטות ביאור דברי רש"י שהכתוב כתב בלשון ואלה שהוא מוסיף על הראשונים כדי לומר לך מה הראשונים היינו שעשרת הדברות הם נתנו בסיני אף כל אלו הדינים והמשפטים כולם בסיני נאמרו.

ואולם כבר נתקשו בזה מפרשי התורה שהרי בפרשת בהר בפרשת השמיטה נאמר "וידבר ד' אל משה בהר סיני לאמר" ופירש"י שם מדברי המדרשים שיש כאן דרשה מיוחדת ללמד שכל התורה כולה מסיני נאמרה וז"ל: "בהר סיני, מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצוות נאמרו מסיני אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה (ופרטותיה) ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני כך שנויה בת"כ" הרי לך פסוק מפורש שמלמד שכשם שפרשת שמיטה נאמרה בסיני עם כל כללותיה ופרטותיה כמו כן כל דיני התורה כולם נאמרו בסיני אם כל כללותיהם ופרטותיהם, ומעתה הרי בודאי אין ספק שכל התורה כולה בסיני נאמרה וא"כ מדוע צריך הכא קרא מיוחד לומר מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני.

וביותר איתא בחז"ל שאפילו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כבר נאמר לו למשה מסיני וא"כ פשיטא שכל הפרשיות וכל פרטותיהם הכל נאמר לו למשה בסיני וכדאיתא במדרש [ויקרא כב א]: "ריב"ל אמר ועליהם ככל הדברים וכתוב כל המצוה אשר אנכי וגו' כל ככל דברים הדברים מצוה המצוה מקרא משנה הלכות תלמוד תוספתות אגדות ואפ"י מה שתלמיד ותיק עתיד לומר לפני רבו כלן נאמרו למשה בסיני שנאמר (קהלת א) יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא חבירו משיב עליו כבר היה לעולמים", וא"כ בודאי יש לתמוה מדוע הוצרך הכתוב לכתוב ואלה מוסיף על הראשונים שמה אלו מסיני אף אלו מסיני.

ב

ואא"ז זצוקלה"ה בסה"ק תולדות אדם כבר נעמד בזה וביאר הענין וז"ל: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. ופירש רש"י ז"ל: כל מקום שנאמר ואלה בוי"ו, מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ויש לדקדק הלא הדינים גם כן נכללו בכלל כל המצוות שנאמרו בסיני, כמו שרש"י ז"ל הקדוש מפרש בעצמו בפרשת בהר סיני אצל שמיטה, דלכך נאמר שם בהר סיני בפירוש, לרמז על כל המצוות; מה שמיטה נאמרה כללותיה ופרטותיה מסיני, אף כל המצוות כן.

א

ונוכל לומר, שכך הוא כוונת רש"י ז"ל: מה הראשונים מסיני, היינו: העשרה דברות ששמעו ישראל מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו, היה הדיבור מתפוצץ לכל אחד ואחד מישראל, עד כלות הנפש, כמו שכתוב (שיר השירים ה ו): נפשי יצאה בדברו, ואחר כך החזיר רוחם על ידי טל של תחיה, כמו שדרשו חז"ל (שבת פח:). ואז, על ידי כן, היה להם השתוקקות אצלו יתברך שמו יותר ויותר. אף אלו מסיני וגו', היינו: הדינים מסיני, היינו: בעת שידון הדיין את הנזק שבין אדם לחבירו, צריך לתקן פגם הנפש גם כן, כי מסתמא מקודם שהזיק לחבירו פגם בנפשו, ועל ידי כן בא לו ההיזק; אפילו היזק ממון הוא גם כן מחמת שפגם בנפשו, בגלל כן מוכרח לתקן את פגם הנפש. הגם שבלתי תשלומי דמי הנזק לא יועיל זה בעצמו, אף על פי כן התשלומין הם גוף הדבר. ותיקון הנפש, על ידי החרטה מקירות ליבו, הוא כמו הנשמה לדבר. כמו טעם הקרבת הקרבן, העיקר החרטה וההכנעה שבא לאדם המביא את הקרבן. ובאם שלא יתקן את פנימיות הדבר, הוי כמו שמביא את הדין בערכאות שלהם חלילה, שהם אינם רוצים לתקן רק את גוף הדבר.

וזה כוונת רש"י ז"ל, באמרו: "כשלחן הערוך ומוכן לאכול", המשיל הדבר לדבר אכילה, שמחויב האדם האוכל את גוף המאכל, לתקן את דבר הרוחני שבמאכל הלז. וכמו כן זה הדיין גם כן יראה לתקן את פגם הנפש שעל ידי זה בא ההיזק. וזאת כוונת רש"י ז"ל בתיבת וא"ו מוסיף, כנ"ל עכ"ל"ק.

ג

ומבואר מדברי קדשו דענין ואלה מוסיף על הראשונים בא לרמז על גודל ענינו של פרשת המשפטים שלא נחשוב שדיני ממונות הם רק בגדר לתקן העולם שלא יהא האחד מזיק את חבירו, שזהו יסוד משפטים של הגויים ואומות העולם וכדאיתא בגמרא עבודה זרה [ד.]: "רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו" ע"כ, ומבואר דזהו כל יסוד מלכות האומות לשמור שלא יבלעו איש את רעהו.

אמנם אצל בני ישראל ענין המשפטים ודיני ממונות הם תיקונים גדולים עד מאד והם באים לתקן את עצם הפגם בנפש שנעשה על ידי הזיקים וכדומה ח"ו, ודיני התורה והמשפטים הם תיקונים בעצם הפגם שנעשה, וצריך הדיין לראות לתקן ולגרום חרטה וענווה בנפש האדם אשר חטא, וזהו הכוונה מה הראשונים היינו כמו שעשרת הדברות ומעמד קבלת התורה שהיה בקולות וברקים ובדבקות עצומה, שהיתה להם השתוקקות עצומה להשי"ת, הרי כמו כן ממש הוא ענין המשפטים ובין אדם לחבירו וכל דיני ממונות אף הם מסיני ובאים לתקן תיקונים גדולים עד מאד, והם מתקנים את כל פגמי הנפש אשר נדבקו באיש ישראל ח"ו, ועל זה נאמר לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום שמשפטי ישראל הם גבוהים בשרשם עד מאד ממש כמו הראשונים מסיני.

ואיתא בספרים הקדושים שעל זה נאמר בזוהר הקדוש על ואלה המשפטים שמרמז על הגלגולים היינו שלפעמים צריכים הדיינים לתקן אף מדורות קודמים ופגמים שנעשו בשורש הנפש, ונמצא דבפנימיות ענין המשפטים הם עניינים גבוהים מאד ועל זה נאמר מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני.

ואגב אבאר מה שיוצא מפנימיות דברי קדשו הנ"ל עוד שאף שמבואר שבזמן שנתקרו בני ישראל לפני הר סיני לקבלת התורה הקדושה, היו מתוקנים ושלמים זה היה החיצוניות שלהם וגשמיותם שהיו צריכים תיקון גדול מכל מה שעברו במצרים ערות הארץ, אבל הרוחניות הפנימית וגם מגלגולים שחטאו זה נתקן בתקון גמור בשמיעת הקולות והברקים של דברי התורה הקדושה שקבלו בני ישראל באהבה וברצון גדול והם תיקנו אותם לשלימות גמור ברוחניות ובגשמיות שנתרוממו לדרגות עילאיות גדולים מבחינת בריאת אדם הראשון לפני החטא של אדם הראשון, ואולם אחר שחזרו וחטאו בעגל הי"ו חזרו לדרגתם הקודמת שהיו לפני מעמד הר סיני אחר גירותם ואכמ"ל בזה כאן.

ד

ונראה לבאר על פי דרכו של א"ז בעוד דרך לרמז ענין ואלה מוסיף על הראשונים, והוא דהנה ענין משפטים הוא מרמז על שליטת הדינים והייסורים, וכוונת הכתוב לומר "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" דהיינו שישנם זמנים שלפעמים כלל ישראל צריכים לעבור דרך של ייסורים וקשיים ונראה שהוא בשליטת הדינים, וזה שייך בכלליות אצל כל בני ישראל ואף בפרטיות, וכאשר ח"ו מגיעים זמנים כאלו והם זמנים נמוכים שבני ישראל עוברים ירידות גדולות ומצבים קשים עד מאד, ועד שנראה שח"ו אין בהם תועלת והאדם עומד ומשתומם למה עשה ד' ככה ומה תועלת וגדולה יש בכל המצבים הקשים האלו העוברים עליו ועל הכלל כולו הן ברוחניות והן בגשמיות.

ובמחשבות כאלו איך יהיה לו כח ועוז לעמוד בנסיונות כמו שעברו כלל ישראל נסיונות נוראים במשך הדורות הכלל והפרט לפעמים ובכל עת, ועל זה אנו מודים בכל יום שהקב"ה אוזר ישראל בגבורה עילאית.

אך עיקר הכח בזה והשורש לעמוד במצבים כאלו נתן הקב"ה בהר סיני אחר מתן תורה בפרשת משפטים, ועוד כאשר יבואר בעזרה"ת, וזה היו מוכרחים לגלות לבני ישראל במעמד הר סיני בקבלת בתורה שבו נתגלה כל עבר והוה ועתיד שהכלל ישראל בכלל ובפרט יעברו זמנים של נסיונות וייסורים ברוחניות ובגשמיות וגדלות וקטנות המוחין אך השי"ת יהא תמיד בעזרם, וכמו שבקבלת התורה יכלו בהכנת הג' הימים לקבל עול התורה הקדושה כן בכל הדורות הקב"ה יהא בעזרם וכדאיתא בגמרא סוכה [נב]. "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו" ונמצא דהקב"ה הכין את בני ישראל כבר בהר סיני לכל הדורות שיוכלו לעמוד בכל הנסיונות.

ועל זה באה התורה הקדושה לרמז "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" והיינו שאמר הקב"ה למשה רעיא מהימנא לומר לבני ישראל אשר תדעו לדורותיכם שכאשר באים זמנים אלו הקשים זמנים של משפטים ושליטת הדינים בעולם ח"ו, אזי לא תפלו ברוחכם לאמר מה תועלת ומה ענין יש בהם, לא כן הוא אלא אדרבה ואלה מוסיף על הראשונים שכלל ישראל בעוברה את עמק הבכא וגודל הצרות והקשיים מבית ומבחוץ הרי הם מתקנים בזה תיקונים גדולים ועצומים ומשלימים ומעלים את כל הבריאה כולה, ואין לשער ואין לתאר את גודל התיקונים והעניינים הרמים אשר נעשים על ידי קושי בני ישראל בכל העולמות כולם, וזהו בבחינה של מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני היינו שכל העולם כולו ראו והרגישו את גודל ענין מעמד הר סיני שהשפיע בכל העולם כולו, הרי כמו כן וביותר הוא על ידי צרות ישראל והייסורים הרי הם משפיעים בכל העולם ומתקנים כל העולם כולו במלכות השי"ת ועל ידי זה יביאו את כל העולם לתיקון השלם.

ובאמת לולא הייסורים והקשיים שעוברים על עם בני ישראל בכל משך תקופת גלותם הנוראה לא היה שייך כלל לתקן העולם בתיקונים הגדולים והעצומים וכל זה נעשה ביגיעה ובזמני החשכות של בני ישראל אשר בפנימיותם באמת הם זמנים גדולים עד מאד שמעוררים רחמים וחסדים אמיתיים בעולם ועל זה נאמר הרמז מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני.

ובזה נראה לבאר המשך דברי רש"י הקדוש לרמז שתשים סנהדרין אצל המזבח, והענין בזה הוא לרמז שהרי איתא בגמרא ברכות [ה]. שהייסורים הן מזבח כפרה לישראל וזהו שתשים סנהדרין אצל המזבח לרמז שאלו המשפטים והייסורים הרי הם חשובים כמו הקרבנות שעל גבי המזבח ומכפרים לכל בני ישראל ועל כן רמזה התורה שתשים אצל המזבח.

וזהו דוקא על ידי הסנהדרין שמרמז על הצדיקים שבדור שהם מעלים את עבודת בני ישראל ומכחם דוקא נתכפר לבני ישראל על ידי הייסורים והקשיים שעוברים והצדיקים מעלים ומגלים את גודל מעלת בני ישראל בכל הקשיים והעגמת נפש שהם עוברים וזהו הצווי שתשים סנהדרין אצל המזבח ודו"ק.

ה

ונראה בעוד דרך לרמז ענין ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ובהקדם הנה ידוע שישנם כמה בחינות באדם ישנם זמנים של מוחין דגדלות וישנם זמנים של מוחין דקטנות, ומוחין דגדלות היינו הזמנים שבהם איש ישראל יש לו התעוררות ומדרגות גבוהות בעבודת השי"ת ועבודתו היא בחשק ובהארה וברצון טוב, ומרגיש שהוא מתעלה בעבודתו ובתורתו, ומאידך ישנם זמנים של מוחין דקטנות שבהם האדם מרגיש עצמו שפל ובמצב רוחני ירוד עד מאד וכל מה שרוצה לעבוד את השי"ת אינו מצליח ונראה לו שאין לו תקוה ח"ו.

ומצב זה נקרא מוחין דקטנות ובספרים הקדושים נרמז זאת על מה שאיתא בנביא ישעיה "והחיות רצוא ושוב" שאפילו אצל מלאכים ושרפים ישנם הבחינות של רצוא ושוב והיינו שיש זמנים ומצבים של עליות גדולות ונשגבות והוא בחינת "רצוא", ומאידך ישנם מצבים שהם בחינת "ושוב" והיינו שהם זמנים של שפלות וקטנות שאין מרגישים בהם עליה כלל בעבודת השי"ת אלא להיפך ח"ו מרגיש בהם האדם ירידות גדולות ונפילות ורואה שאין לו תכלית כלל בעבודתו ח"ו.

ומצבים זמנים אלו שייכים בפרט ובכלל דהיינו שבמצב של כלל ישראל ישנם ג"כ כמה וכמה דרגות ואופנים שהיו בהם, ומלפנים היו זמנים שהיו בני ישראל במצב גבוה עד מאד בעבודת השי"ת והיו להם השגות גדולות ונפלאות כמו בזמן בית המקדש שהיו רואים עין בעין את השראת שכינתו יתברך בבית המקודש והיו משיגים נבואות ורוח

הקודש ושאר השגות ומדרגות נשגבות, והיה להם מלכות ועושר רב ברוחניות ובגשמיות והיו במצב של מוחין דגדלות.

ואילו בזמן הגלות ובפרט בדורות נמוכים אלו של עקבתא דמשיחא שבהם ירדו ישראל בעשר מעלות ונפלו נפילה אחר נפילה ואין להם השגות כלל ואדרבה הם מושפעים עד מאד מאויר העולם המזוהם ואין יכולים לעסוק בתורה ומצוות כדבעי והם טרודים עד צוואר בטרדות ומניעות שונות, ויצר הרע מתגרה בנו ואין לישראל את הלב והמוח להתפלל לפני השי"ת כדבעי, וקיום התורה והמצוות קשים עד מאד לבני ישראל ואף כאשר זוכים לקיים איזה דבר הרי הוא בלא בלא מח ולב ובלא הכוונה הרצויה וזהו המצב של מוחין דקטנות של כלל ישראל.

והוא על דרך משל להבין כמו שיש עשירות ועניות בגשמיות כן הוא ממש ברוחניות עשיר ברוחניות או עני ברוחניות וכשרונות ובכחות שאין לו, והנה באם עשיר בגשמיות נופל ח"ו לעניות הרבה יותר קשה לו לעמוד בזה מאשר עני שנולד בעניות והיה כל חייו בעניות אלא שנופל למדרגה קטנה יותר של עניות, וזהו מצבם של בני ישראל שירדו מאיגרא רמא של עשירות רוחנית לבירא עמיקתא של עניות רוחנית עצומה.

1

ולזה באה התורה הקדושה במקרא קודש בפסוק ואלה המשפטים שהנה בודאי במחשבה ראשונה נראה לו להאדם שהימים הראשונים היו טובים מאלה והם היו הימים המובחרים שבהם היו ישראל בשיא גדלותם ושיא תפארתם והיו עובדים את השי"ת במוח גדול ובהשגות גדולות ועל זה אומר הכתוב אל תאמר כן אלא "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" ופירש רש"י "ואלה" מוסיף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני.

והכוונה בזה הוא שצריך שידעו כל בני ישראל לכל הדורות שאלו הדורות האחרונים אשר נראים שפלים ומדוכאים בשפלותם ודרגתם הנמוכה אלו הדורות הם אצל השי"ת חשובים לאין ערוך ולא נפחתה חשיבותם בכלל מאלו הדורות הראשונים ואל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלו, שזה אינו אלא דוקא בדורות החשוכים ההמה שם יש לו להשי"ת נחת רוח גדול עצום ונשגב ביותר ויותר מאשר הדורות שהיו בשיא הגדלות והחשיבות.

וזהו הכוונה "ואלה" מוסיף על הראשונים היינו שאדרבה אלו הדורות האחרונים הם בבחינת מוסיפים על הראשונים והם במעלה יותר גדולה מאשר הדורות הראשונים וזאת דוקא משום החושך והקושי האופפים אותם מכל עבר ומכל צד ואפילו הכי הם מתגברים ומשתדלים לעשות כפי יכולתם, ועל כן אצל אלו הדורות הרי כל מעשה הכי קטן וכל תפילה ואפילו מצוה קלה שהם מקיימים ואף אם בלא הכוונה הרצויה ובלא גילוי רצון הלב, מכל מקום זו העבודה שלהם היא עולה למעלה למעלה לרצון לפניו לריח ניחוח כמו אישים וקרבתות שהיו בזמן בית המקדש.

והאדם צריך להתגבר ולהוציא מתוכו הכחות הגנוזים בו כמו שאנו מברכים בכל יום שה' נתן לשכוי בינה להבחין ביום ובין לילה, וכידוע כל הכחות בעולם נמצאים אצל כלל ישראל וגם הכוחות להבחין בין יום ולילה וגם לראות בתוך החושך כמו שראו בחושך מצרים שכל מכה שהיה למצרים היתה רפואה לבני ישראל, ולכך כל איש ישראל יכול להוציא מכחו הכוחות להאיר בתוך החושך ולראות את גודל חשיבות עבודתם בזמנים אלו.

ואף כל איש ישראל ביחיד אף אם נראה לו ח"ו שאין שוה עבודתו כלום מחמת מעשיו הרעים שנפל בהם והיצר הרע מכניס מחשבות און לליבו לאמר: וכי מה חשובה עבודתי ומה תוסיף ומה תתן תפילתי כאשר אני במצב מגונה כל כך ואיני יכול לכוין כראוי בתפילתי וכדומה, על כן צריך לאזור כגבר חלציו ולידע האמת ששקר וכזב דיבר בו היצר הרע כי הרי הוא בבחינת "ואלה" מוסיף על הראשונים ועבודתו של כל איש ישראל באשר הוא ואף אם הוא במצב השפל והגרוע ביותר הרי כל תפילה וכל עבודה שלו באיזה אופן שיהיה הרי הוא חשוב ממש כמו בדורות הראשונים ואפילו ביותר.

ועד כדי כך איתא בספרים הקדושים בשם אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א שאמר בקדשו: שאיש ישראל העוסק במסחרו באמצע השוק ונזכר שעדיין לא התפלל מנחה ועוזב באמצע מסחרו ורץ לעמוד להתפלל, הרי מלאכים ושרפים נרעשים מתפילתו ע"כ דבריו הקדושים, והן מה שנתבאר שבזמנים החשוכים הרי כל עבודה וכל מאמץ של איש ישראל בוקע רקיעים.

ונרמז הדברים באומרו "ואלה המשפטים" היינו שהוא כולל דברים שהם קטנים והם משפטים הרי גם אלו הדברים הקטנים, וזהו כמו שנאמר מרמז על עבודת בני ישראל שבדורות אלו כל דבר קטן כגודל חשוב עד מאד אצל השי"ת וכל עבודת איש ישראל בין בלימוד התורה שילמד האדם אף בזמנים שקשה ללמוד, וכן לעודד איש את

אחיו בעידוד ובלשונות טובים לחזק את ליבם של בני ישראל באהבה וכן כל התגברות על היצר הרע אפילו בדברים קטנים הרי היא חשובה עד מאד אצל השי"ת.

ז

ובפרשת שקלים נאמר "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומה ה' לכפר על בני ישראל" ונראה בזה לפי הנתבאר דהכתוב מרמז בזה ג"כ על דורות בני ישראל שהיו דורות הראשונים שהיו בבחינת עשירים שהיו מלאים בעשירות גדולה ברוחניות ובגשמיות והיתה עבודתם בדרגות גבוהות ועצומות, ואילו בדורות הגלות ובפרט בדורות אלו של עקבתא דמשיחא הרי יחשוב ח"ו שהרי הם בבחינת דל ומה חשוב עבודתם.

ועל זה נאמר העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט שידעו בני ישראל בכל הדורות להעריך בגודל חשיבות עבודתם דוקא בדורות אלו שהם הדלים ובינו את עצם סגולתם ועוצם הנחת רוח שזוכים לעשות נחת רוח ליוצרם דוקא בהזמנים הקשים האלו וזהו והדל לא ימעיט היינו שצריך שידעו את גודל השמחה וההשפעות הגדולות שעושים אפילו בדברים הקטנים שלהם וזהו ענין מחצית השקל.

וכל זה הוא משום שרשמא ליבא בעי וכאשר האדם מתאמץ ומשתדל בכל כוחותיו ואפילו הדלים לעשות רצון קונו הרי זה נחשב אצל השי"ת יותר מעבודת אנשים אחרים העושים בלא מאמץ משום שהעיקר הוא היגיעה וההתגברות של האדם לעשות רצון השי"ת ועל כן בדורות אלו שעל כל דבר צריך להתאמץ ביותר לכן הם הכי חביבים ורצויים לפניו יתברך.

והדברים מפורשים להדיא במדרש רבה [ויקרא לא ד]: "ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן אמר הקדוש ברוך הוא לישראל הרשים שבכם חביבין עלי כאליהו שעלה לכרמל הה"ד (מ"א יח) ואליהו עלה אל ראש הכרמל ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכיו ולמה שם פניו בין ברכיו אמר לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע אם אין לנו זכות הבט לברית מילה ודלת ראשך כארגמן אמר הקדוש ברוך הוא הדלים שבכם חביבין עלי כדוד שנאמר (זכריה יב) והיה הנכשל בהם ביום ההוא כדוד ויש אומרים כדניאל דכתיב ביה (דניאל ה) והלבישו לדניאל ארגונא" ע"כ.

הרי לך מבואר להדיא מדברי המדרש שדוקא בדורות האלו שהם דלים ורשים הרי הם חשובים אצל הקב"ה כעבודת אליהו שעלה לכרמל וחביבים כדוד המלך ע"ה וכדניאל, ומזה רואים עד כמה חביבה אצל הקב"ה דוקא עבודתם של הדלים והרשים ואף בדברים הקטנים שעושים הרי הם גורמים נחת רוח הכי גדול לאביהם שבשמים.

ח

ובגמרא פסחים [נ]. איתא: "רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד כי הדר אמר ליה אבוה מאי חזית אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה אמר לו בני עולם ברור ראית" ע"כ.

וענין עליונים למטה ותחתונים למעלה בודאי אין לפרש כפשוטו שהולך על אנשים ריקים שהיו עשירים כאן בעולם הזה ואינם חשובים בעולם האמת שהרי זה פשיטא וכל בר דעת מבין זאת ולא היה צריך בעבור זה לעלות לשם ולראות שאותם הריקים אינם חשובים מאומה התם, אלא עומק הכוונה של עליונים למטה ותחתונים למעלה היינו שבודאי היו חשובים למטה ברוחניות והיו להם דרגות גדולות ונשגבות והשיגו מעלות רבות בתורה ובעבודת השי"ת שהיה להם כשרונות גדולות ולא היו להם מניעות בעבודת השי"ת ומשום כך הצליחו עד מאד וגדלו בתורה ובמעשים טובים, ולעומתם דורותינו אנו שיש להם נסיונות רבים עד מאד ודלים הם בכחם ויש להם מניעות גדולות ועצומות מטומאת העולם וגדול עד מאד כח היצר הרע המשתולל, ואפילו הכי הם משתדלים ומתגברים כל מה שיכולים לעבוד אותו יתברך הם הם שנאמר עליהם "תחתונים למעלה" היינו אף שהם בהשגות קטנות ובדרגות נמוכות מכל מקום למעלה הם החשובים ביותר וכמו שנתבאר שאצל השי"ת מה שחשוב הוא המאמץ שעושה האדם להתגבר ולעבדו בכל מה שיכול הן אם רב והן אם מעט.

וראיה ברורה יש להביא מכח ההשפעה הגדולה שיש בדורות החשוכים אף בדברים קטנים הוא מהגמרא מנחות [קי]. דאיתא שם: "אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם אמר רבא האי לעולה למנחה עולה ומנחה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה (ולא חטאת) ולא מנחה ולא אשם אמר רבי יצחק מאי דכתיב זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם" ע"כ.

ה

הרי מבואר בגמרא שבזמן הזה כל העוסק בתורת חטאת ואשם כאילו הקריב אלו הקרבנות ועד כדי כך מבואר בספרי האחרונים שישנם שיטות שכאשר אדם עוסק בתורת חטאת אזי אף כאשר יבנה בית המקדש לא יהא צריך כבר להביא החטאת מאחר שכבר יצא ידי חובתו ונתכפר לו בעצם לימוד ועסק בתורת החטאת.

ואולם נקל להבין שבזמן בית המקדש לא היה שייך דבר זה כלל וכלל שאם היה אדם עוסק בתורת חטאת פשיטא שלא יצא ידי חובתו אלא דוקא צריך להביא החטאת לבית המקדש ככל משפטו וחוקתו ולא היה מתכפר בעצם לימוד פרשת חטאת ודוקא בזמנים אלו של החורבן והגלות עליהם נאמר דין זה שאף אם לא הקריב אלא עסק בתורת החטאת נחשב לו כאילו הקריב וסר חטאתו ועונו יכופר.

והרי מזה עצמו רואים עד כמה חשיבות כל דבר קטן שעושה איש ישראל בדורות אלו שאילו בזמן המקדש היה צריך לכל הטורח להביא החטאת עם כל דיניו ומשפטיו והיה צריך להיות בשלימות הכוונה וגודל העשיה וכו', ואילו כהיום אף בקריאת הפרשה, אמנם צריך שיהא בבחינת לעסוק בתורת עולה וכו' היינו שיהא נכנס בכל ליבו ומחשבתו בתורת הקרבן ורוצה בכל ליבו בכך אזי זוכה שבקריאה ולימוד בלבד נחשב לו כאילו הקריב כל הקרבנות כולם ומזה רואים עד כמה חשובה כל עבודה וכל מאמץ של בני ישראל בדורות אלו.

ט

ונראה עוד לבאר ביסוד הענין שכל כך גדולה מעלתם והנחת רוח העצומה שעושים בני ישראל בדורות חשוכים ושפלים אלו אשר העולם מזוהם עד מאד, וקשה עד מאד לעמוד בכל נסיונות הטומאה אשר מתגרה היצר הרע בישראל עד מאד מחמת טומאת הגויים ואומות העולם, וכאשר עומדים בנסיונות קשים אלו הרי גורם ביותר לנחת רוח להשי"ת יותר מאשר בדורות קודמים שלא היה להם כל כך הנסיונות העצומים שיש בדורותינו.

והנה מבואר בגמרא ברכות: [לד:] "אמר רבי אבהו מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין שנאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב לרחוק ברישא והדר לקרוב" ע"כ.

וביאור הדברים מדוע במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד מבואר להדיא בדברי קדשו של הרה"ק בעל הנועם אלימלך זצוקללה"ה זיע"א [ליקוטי שושנה] שכתב זל"ק: "לרוקע הארץ על המים נראה דהנה העולם נברא בארבע יסודות אש רוח מים עפר ויסוד העפר הוא דבר עב וחומר הממשיך את האדם לתאות הגופניות ולכן הוא קשה מאוד לפעמים לשבר כח התאוה על ידי שלא קדשו עצמם אביו ואמו בשעת תשמיש ויסוד העפר הוא גדול בו על ידי זה וזהו דאמרינן בגמרא במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד והוא לכאורה דבר זר שהצדיק דמעיקרא לא יהיה יכול לעמוד במחיצת אשר מעולם עבר ושנה ועשה תשובה אלא מחמת שבעל תשובה קשה לו לפרוד מתאוות הגופניות על ידי שחומר עב ואף על פי כן הוא משבר עצמו בכל כחו את תאוותו ולכן שכרו הרבה מאוד # אבל יסוד המים הוא ממשיך את האדם לעבודת הבורא יתברך שמו ונמצא זה חסד אל על האדם שמשבר כח תאוותו ומגביר יסוד המים על העפר # וזהו לרוקע הארץ על המים פירוש רוקע הוא לשון חיזוק כפירש"י על יהי רקיע בתוך המים # והיינו לרוקע הארץ על המים פירוש שברא הקדוש ברוך הוא יסוד העפר שהוא חזק יותר מיסוד המים שהוא ממשיך את האדם לתאוות כנ"ל כי לעולם חסדו למען ישבר האדם את כח תאוותו אף שקשה עליו מאד ועל ידי זה חסדים גדולים באים לעולם עכ"ל"ק.

וכן כתב בסה"ק קדושת לוי להרה"ק מברדיטשוב זצוקללה"ה זיע"א [פרשת שמיני] זל"ק: "וזה כווננו חכמינו ז"ל (סנהדרין צט.) במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד, כי הקדוש ברוך הוא מקבל תענוג מבעל תשובה יותר מהצדיק גמור, שהצדיק גמור אין לו יצר הרע כבר ובקל הוא עובד אותו אבל הבעל תשובה שעד עתה היה יצרו מתגבר עליו ועכשיו שיבר אותו ומכניע אותו עד לעפר ואז להשם יתברך תענוג גדול ממנו. וזה כווננו חכמינו ז"ל (אבות ב,א) איזה דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה, דהיינו שכל עסקיו יחשוב שיעשה תענוג להשם יתברך שיתפאר השם יתברך עמו וזהו שיהיה תפארת לעושיה, דהיינו להשם יתברך שהוא ברא אותו. ומפרש ותפארת לו, כלומר למה הוא תפארת להשם יתברך ממנו ולא מכל המלאכים והשרפים. ואמר מן האדם, כלומר עבור שהוא אדם לבוש בגשמיות ואף על פי כן הוא מתגבר את עצמו לעבוד אותו בלב שלם ומזה בעצמו השם יתברך מתפאר עצמו עם בריותיו יותר מכל המלאכים והשרפים שעובדים אותו" עכ"ל"ק.

והרי מבואר מדבריהם הקדושים שגדולה כל כך מעלת העבודה של בעלי התשובה, וזאת משום שיצרם תקף עליהם ומחמת שכבר הורגלו בעבירות ח"ו, הרי שקשה עליהם עד מאד לפרוש מזה וההתגברות שלהם על יצרם

הם גורמים נחת רוח היותר גדולה להשי"ת ומשום כך במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

ובזה מוכח ונראה גדולת מעלת עבודת השי"ת של דורותינו אנו שהם בבחינה של בעלי תשובה וכמו שנתבאר מגודל טומאת הסט"א וזוהמת העולם בדורות אלו, ומשום כך קשה עד מאד להתגבר על היצר וכל תאוותיו המאוסות, ועל כן כאשר עומדים בנסיונות הרי שגורמים בזה הנחת רוח היותר גדולה להשי"ת.

וכמו כן דוקא על ידי ההתגברות על נסיונות היצר הם מחזקים את נפשותינו, ודוגמא לזה יש להביא שהרי ידוע כהיום שהאדם הרוצה לחזק את שריריו וכוחותיו יעשה כל מיני פעולות של התאמצות והתגברות כגון להרים משקולות ומשאות כבדים וכמה יותר שירים ויתאמץ כך יתחזקו שריריו וכוחותיו הגופניים וכך יתגלו בו כוחות מופלאים עד מאד, וכמו כן ממש ברוחניות כאשר האדם זוכה נלחם עם יצרו ומתגבר על תאוותיו ועובד את השי"ת בכוח גדול, הרי אדרבה על ידי אותם הנסיונות וההתגברויות הרי הוא מגביר את כוחותיו הרוחניים עד אין שיעור ומגלה בעצמו על ידי זה כחות חדשים ונפלאים אשר מרבה את הקדושה בכל העולם וממילא נגרם בזה להשי"ת נחת רוח עד אין שיעור.

וזהו הענין שנתבאר שדוקא בדורות חשוכים עלו אשר נראים כ"דלת ראשך כארגמן" הרי אדרבה בדורות אלו יכולים לזכות לעניינים גדולים ועצומים על ידי שנתגבר ונעשה נחת רוח היותר גדולה ליצרנו ובוראינו יתעלה.

יעזור השי"ת שנזכה במהרה להתגלות כח עבודתם הנשגבה של בני ישראל ונזכה לבוא לעשירות הגדולה של כלל ישראל שתתגלה בגילוי אורו של משיח בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון שילחו מייל ל m0732951213@gmail.com